

סימן ע

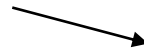
מליחת כמה חתיכות זו על גב זו

חולין קיג. – רב ששת מלח ליה גרמא גרמא, תרי מאי טעמא לא משום דפריש מהאי ובלע האי חד נמי פריש מהאי גיסא ובלע האי גיסא, אלא לא שנא (ומותר, וטעמא דכל זמן שטרודים לפלוט אינן בולעים וכשנח זה כבר נח זה – רש"י).

אם מלח כמה חתיכות יחד זו אחר זו (ולא ביחד):

רש"י: אסורים, דכל הטעם שמותר לעיל הוא משום דזמן פליטתם שווה ופולטים יחד.¹

תוס': מותרים, ונאמרו בכך כמה טעמים:

ר"ת – דם משרק שריק² במליחה כמו בצליה, וכי היכי דשרי בצלי בשרא עלוי בשרא אפילו לכתחילה אע"פ שכלה תחילה פליטתה בצד התחתון של צד האש משום דמשרק שריק, ה"ה נמי דשרי במליחה כה"ג (אמנם קשה על סברא זו דאם יש גומות בצד עליון של תחתונות ולא שריק מינייהו דלפ"ז אסור והמנהג דמותר).
– לפ"ז החתיכה התחתונה כשירה מיד כשגמרה לפלוט דמה.

י"מ – דכל זמן שפולט ציר פולט מה שבולע ולכן מותר דזמן פליטת ציר הוא הרבה אחרי גמר פליטת הדם.³ – לפ"ז אין להכשיר את החתיכה התחתונה עד שהחתיכה העליונה תגמור להוציא כל דמה כי עד אז יש דם בחתיכה התחתונה.

ר"י מאורליני"ש – דכל זמן שאחת מהחתיכות בכלי פולטת דם, כל שאר החתיכות ממשיכות ג"כ לפלוט דם⁴ (אף לאחר שכלה פליטת התחתונה שאין בה דם של עצמה, כיון דלא נסתמו רגע אחד נקבי הפליטה), ורק אם יתן חתיכה אחרי שכל החתיכות שבכלי הפסיקו לפלוט - אז דרך הפליטה נסתמת ובלע ולא יפלוט. – לפ"ז אין להכשיר וכו' כנ"ל.

טעם נוסף – דכל זמן שהבשר טרוד לפלוט ציר אין בולע דם, וזמן פליטת ציר הוא הרבה אחרי גמר פליטת הדם.⁵ – לפ"ז החתיכה התחתונה כשירה מיד כשגמרה לפלוט דמה.

¹ ואעפ"כ בדגים ועופות שמלחן ביחד זה בזה, אסורים (חולין קיב:), כיון שהדגים כבר נחו מלפלוט ועדיין עופות פולטין.

² ודגים דוקא משום דרפו קרמייהו אסירי משום דרכיכי ונבלע הדם בתוכן ולא שריק מינייהו.

³ אבל בדגים אין לומר כן לפי שפליטת דם העופות מושכת אחר פליטת ציר הדגים.

⁴ ובדגים פליטת הדגים נגמר קודם התחלת פליטת העופות לכך אין פולטין עוד מה שבולעין מן העופות.

⁵ אבל בדגים אין לומר כן לפי שפליטת דם העופות מושכת אחר פליטת ציר הדגים.

שו"ע א פסק כתוס' ופסק **כסברא הרביעית**, וכן פסק דאפילו מתקבץ הרבה ציר ועומד בגומא שבין החתיכות מותר [והיינו דלא כסברא הראשונה דר"ת דמטעם דדם משרק שריק אלא כסברות האחרות דיהיה מותר בזה].⁶

והוסיף ופסק ע"פ חולין קיב: - אבל בשר עם דגים, אפילו בשר עופות עם דגים, אסור למלוח לפי שהדגים פולטים כל צירן קודם שיפלוט העוף את דמו.

רמ"א: **הט"ז סובר** שמשמע מהרמ"א בסעיף ו (בדין חתיכה שנפלה לציר שכתב דבעי מליחה שנית, משמע דעכ"פ בלע כבר) **דסובר כסברה השניה** (הט"ז משווה הדין דסעיף ו של חתיכה שנפלה לציר לדין דהכא דחתיכה שאצל חתיכה), **ואילו הש"ך** מחלק דבנפלה לציר בולעת אף כשפולטת ציר ובשתי חתיכות אין בולעת כשפולטת ציר וא"כ אין ראייה דהרמ"א סובר כסברה השניה אלא אדרבה סובר **כסברה הרביעית** כשו"ע.

רמ"א כתב שנוהגין להחמיר **לכתחילה כסברת ר"ת** שלדעתו אם יש בית קיבול (גומות) אז לא משרק שריק, וע"כ צריך לכתחילה להפך החתיכה שיזוב הדם ובדיעבד אין לחוש.

(לסיכום הנושא כדאי לראות בפמ"ג משי"ז ס"ק א)

⁶ והוסיף ופסק: במה דברים אמורים במולח בשר עם בשר ואפילו בשר שור עם בשר גדיים וטלאים ואפילו עם עופות שאי אפשר להם לגמור כל פליטת צירן עד שיגמור בשר שור לפלוט את דמו (והראיה מכך שהגמרא חולין קיב: חילקה רק בדגים משום דרפו קרמייהו).

חתיכה שנמלחה ב' פעמים בלא הדחה בינתיים

מהרא"י: החתיכה **מותרת**, ולא חיישינן שהמלח השני מבליע את הדם הנשאר מהמליחה הראשונה מבי טעמים: 1. דאין טבע המלח להבליע אלא רק להפליט (כדעת הרא"י ש). 2. דכיון דלא הודח, עדיין טרוד לפלוט ציר בשעה שבא עליו המלח השני, וע"כ אין המלח השני מבליע את הדם. **וכ"פ רמ"א א**

ש"ד: החתיכה **אסורה**, כי המלח השני מבליע הדם שעליו לתוכו [ושיטה זו סוברת דמלח ג"כ מבליע כמו שפולט, וכן אינה סוברת הטעם דפליטת ציר].

הש"ך הקשה על פסק הרמ"א, שהרי בסימן סט סעיף ב הרמ"א פסק שבשר שנמלח בלא הדחה קמייטא אסור מטעם שהמלח מבליע הדם שעליו, ואילו כאן פסק כמהרא"י ואחד הטעמים לשיטתו הוא שאין טבע המלח להבליע את הדם. **ותירץ** דשאני התם דאיכא דם בעין – ולפ"ז יוצא שאף לאחר פליטת צירו אם מלחו נמי שרי, **עוד תירץ** דשאני הכא כיון שנמלח תחלה ולא הודח אח"כ א"כ עדיין הוא עומד לפלוט ציר ומתוך כך אמרינן דאין המלח השני מבליע הדם – ולפ"ז יוצא שאם מלחו לאחר פליטת צירו אסור.

הט"ז לא ניחא ליה בטעם הראשון (של הרא"י ש) דאין טבע המלח להבליע דם, דהא אנו אוסרין בסימן סט סעיף ב בשר שלא הודח בראשונה, אלמא מלח מבליע דם, ולא סבירא ליה כמו שכתב הש"ך דיש חילוק בין דם בעין, ועל כרחך ההיתר מחמת טרוד – ולפ"ז (לפי ביאור הפמ"ג) יוצא שהט"ז סובר רק כטעם השני שלעיל, ולכן אם מלחו לאחר פליטת צירו אסור.

ולכן פסק הט"ז: "אחר פליטת ציר, דהיינו אחר מעת לעת⁷ למליחתו, יש לאסור אם נמלח, דהרי לקמן סימן זה (סעיף ו) קיימא לן דאם נפל לציר אחר שיעור זה דאסור מטעם שהציר יבליע בו והכא נמי יבליע בו".

אך לפי התירוץ הראשון בש"ך יש לומר דלא דמי לחתיכה שפלטה כל צירה בסעיף ו שהביא הט"ז ראה לאסור, דכאן הלחלוחית שעל פניו מועט הוא, ואין כח במלח השני להבליע. (כ"כ פמ"ג)

⁷ ואף דהרמ"א בסעיף ו כתב דבאין הפסד מרובה אסור אחר י"ב שעות, סובר הט"ז דכאן כיון דיש ג"כ הטעם דאין המלח מבליע יש להקל עד מעת לעת אפילו בלא הפסד מרובה (פמ"ג).

בשר ודגים שמלחן יחד

חולין קיב: – דגים ועופות שמלחן זה עם זה אסורין ... לעולם בכלי מנוקב ודגים משום דרפו קרמייהו קדמי ופלטי ועופות קמיטי בתר דניחי דגים פליטי עופות והדר בלעי מיניה.

האם גם העופות נאסרים?

רש"י (רמב"ם, רשב"א, ר"ן, תוס', הגה"מ, רא"ש ע"פ ב"י): הדגים לבדם אסורים והעופות מותרים. וכ"פ שו"ע א

רשב"ם (ורא"ש ע"פ טור): גם העופות אסורים. [והסברה בכך היא בגלל שהדגים הנאסרים נ"י (והיינו דלא כרבינו אפרים, אלא דחנ"י אף בשאר איסורים), וחוזרים ואוסרים העופות בצירן, ואע"ג דחתיכה שני"י אינה אוסרת בפליטתה א"כ האיסור עצמו שנבלע בו הולך ומתפשט עם מה שנפלט י"ל דקצת דם שנבלע בדגים נפלט עם הציר (אך לא כל הדם מאחר דגמרו הדגים פליטתו), ואע"ג דדם משרק שריק (וא"כ מדוע נבלע בעוף?) כיון דהרוב ציר ומיעוט דם לא אמרינן משרק שריק]

איזה חלק מהדגים נאסר?

ר"ן, רשב"א, רא"ש: כדי קליפה. וכ"פ שו"ע א

רא"ה: כדי נטילת מקום.

רמב"ן: הכל נאסר. וכ"פ רמ"א א, אך מהטעם של האו"ה דאין אנו בקיאים בין שמן לכחוש, דבשמן אוסר בס'.

רמ"א ב (פסק באו"ה): הא דדגים אסורים היינו כשמונחים אצל העופות או תחתיהן, אבל אי מונחים על העופות גם הדגים מותרים דדם אינו מפעפע למעלה⁸ (ש"ך: ומ"מ קליפה בעי). (השו"ע לא זקוק לדין זה, כיון דממילא אוסר רק כדי קליפה את הדגים)

מה דין דגים שלא ניטלו קשקשיהם?

רא"ש: הדין שלעיל הוא בדגים שניטלו קשקשיהם, אבל בעוד הקשקשים עליהם נראה לעינינו דקמיטי יותר מעופות, ולכן מותרים כמו שאר שתי חתיכות בשר, דאינם פולטים הכל מיד ולא בלעי מן העופות, דאידי דטרידי לפלוט לא בלעי.

⁸ ולא דמי לאיסור שנמלח עם ההיתר דאפילו ההיתר למעלה נאסר, דהאיסור מפעפע למעלה אבל לא דם.

דרכ"מ כתב שמהטור לא משמע כן, אלא דקולא דקשקשים הוא שהקשקשים הם הכדי קליפה ולכן הדגים מותרים.

שו"ע ורמ"א א פסקו שאם לא ניטלו קשקשיהם כשנמלחו – מותרים.

לשיטת השו"ע (דאוסר לעיל רק כדי קליפה) אין נפק"מ בין הרא"ש לטור, והדין פשוט שאם לא ניטלו קשקשיהם אז מותרים, כי עכ"פ הקשקשים הם במקום הקליפה.

אך הרמ"א הביא את הטעם של הרא"ש (דאינן פולטים מיד ולא בלעי מן העופות), כי לשיטתו (לעיל) הדגים שניטלו קשקשיהם אסורים בששים, ואילו במקרה של דגים שלא ניטלו קשקשיהם בגלל הטעם של קמיטי וכו' הם מותרים.

באיזו מליחה מדובר?

הר"ן כתב דכל דין זה הוא דוקא שמלחן כשיעור מליחה לקדירה, וכתב הדרכ"מ שאנו סוברים דאין אנו בקיאין בין מליחה לקדירה למליחה לצליה ואסור אף במליחה לצליה, וכך פסק רמ"א ב.

האם לדגים שנאסרו יש תקנה?

הר"ן כתב דמדאמרין "אסורים" סתמא, משמע דאסורים לגמרי ולית להו תקנתא במליחה.

והטעם: לרמב"ם שסובר שאין המלח מפליט כל הדם, איכא למימר דכיון דהדגים בולעים דם דאתי מעלמא כיון שאין המלח מוציאו - אסורים, ולר"ן שסובר שהמלח מפליט כל הדם, איכא למימר שאין המלח מפליט אלא דם המובלע באברים אבל דם הבא ממקום אחר אין המלח מפליט. (בעמ' 35 מובאת מח' רמב"ם ור"ן)

כאשר הניח את הדגים אצל העופות לאחר שכבר שהו העופות במלחן שיעור מליחה:

רמ"א ב: אף הדגים מותרים, אע"פ ששניהם מלוחים.

ואע"ג דבסימן סט סעיף כ קיימא לן לחומרא במעשה דרש"י במוהל לאחר שיעור מליחה – שאני התם שהמוהל בעין והבשר מונח בתוכו אבל הכא משום לחלוחית לחוד שעל הבשר לא נהגו איסור וסגי בהדחה לדגים. (ט"ז)

דג תפל ועוף מליח (ונתנם זה אצל זה):

שו"ע ב פסק שהדגים **אסורים** (כמו במקרה לעיל ששניהם מלוחים [שמלחן יחד]), **וכתב הש"ך** דמשמע שלא תועיל אח"כ מליחה לדגים. **וכ"פ ט"ז**

מדוע בדגים לא מהני מליחה לומר דאידי דיפלטו דם דידיהו יפלטו דם דאחריני כדאמרינן גבי בשר?

- רש"ל: דם דגים אינו אלא ציר בעלמא ולא שייך לומר אגב דפליט דם דידיה וכו'.
- ט"ז: כיון שהדם והציר שבדגים הוא דבר מועט ויפלוט אותו בזמן קצר – היאך נסמוך על פליטת ציר שלהם לומר שאגב שפליט ציר יפליט הדם שבלע דשמא יכלה זמן פליטת הציר קודם לפליטת הדם שבלע ויש כאן ספק דאורייתא (אך בנקה"כ כתב דאינו ספק דאורייתא דדם שבשלו ושמלחו אינו אסור אלא מדרבנן).
- דהרשב"ם פירש שהטעם שבבשר ובשר הקילו הוא כדי לא להטריח יותר מדאי כיון דדם מדרבנן הוא, וזה לא שייך כאן דאינו צריך למלוח דוקא דגים ובשר יחד.
- רשב"א: שאני דגים כיון דרפי קרמייהו בולעים הרבה והדם הבא להם מעלמא נסרך בהם ביותר ואין כח במלח להוציאו.

רמ"א פסק שהדגים **מותרים** לאחר שימלח אותם (אם לא נמלחו מעולם לפני כן), דאגב דיפלוט דם דידיה יפלוט גם כן הדם שבולע מן העופות.

דג מליח ועוף תפל (ונתנם זה אצל זה):

בב"י כתב שהדין הוא כדין בשר כשר מלוח ובשר טרף תפל (להלן עמ' 45 למטה ועמ' 46) ולכן אף הדגים **מותרים בלא קליפה**, **וכך פסק בשו"ע ב** (ומשמע שפסק שמותר אף אם **נוגעים זה בזה**).

ואע"ג דבבשר כשר מלוח ובשר טרף תפל הביא השו"ע שיש אוסרים כדי קליפה כשנוגעים זה בזה, י"ל דע"י הנגיעה מפליט ציר של טרפה אבל לא דם והכא אין האיסור אלא משום דם, ועוד דאפילו אם מפליט דם לא מפליט כ"כ הרבה דם אפילו אחר פליטת דם וציר של הדגים. (ש"ך)

בשר כשר וטרף שמלחן יחד; אחד מליח ואחד תפל

חולין קיב: – רב מרי בר רחל אימלח ליה בשר שחוטה בהדי בשר טרפה אתא לקמיה דרבא אמר ליה הטמאים לאסור צירן.

בשר שחוטה שמלחו עם בשר טריפה או שהטריפה מלוחה והכשרה תפלה:

ר"ן, רשב"א, רא"ש: הבשר הכשר נאסר כדי קליפה כמו בכל איסור שע"י מליחה (שאע"פ שאינו בולע מדם הטריפה - בולע מצירה).
וכ"פ שו"ע ג

רא"ה (וכ"כ הר"ן שאפשר לטעון כן): כיון דהציר יצא מן הטמא ועומד בעינו ונבלע אח"כ בטהור - צריך בזה נטילת מקום מהבשר הכשר (דזה כמו נטף מרוטבו וחזר אליו).

רמב"ן: הכא בגלל רוב טיפות מלוחות שהם חמות בעצמם - נאסר כל הבשר הכשר.

ש"ך (בדעת השו"ע): הדין הנ"ל הוא גם כאשר אינם נוגעים זה בזה, אלא מספיק שעומדים בסמוך ופליטה של זה נוגעת בזה (כיון דעכ"פ הציר נוטף על הכשירה, ולכן מה לי נוגע או לא).

שו"ע ד: הא דאמרינן דאינו אוסר אלא כדי קליפה, היינו כששתיהן כחושות (ולא משנה במקרה זה מי למטה ומי למעלה), אבל אם אחת מהן שמינה (אפילו אם חתיכת הטריפה כחושה וחתיכת הכשרה שמינה) מפעפע האיסור בכולה אם היתה הטריפה המלוחה למטה משום דתתאה גבר (כרשב"א, דבמליחה אמרינן תתאה גבר).

אד הרמ"א קה/ט, יא סובר דאף בשמן אין חילוק בין המליח עליון או תחתון (כתוס'), רא"ש וסמ"ק, דבמליחה אין חילוק בין עלאה לתתאה), וגם סובר שאין אנו בקיאים בין כחוש לשמן ומשערים כל מליחה בששים.

אם הכשרה מלוחה והטריפה תפלה:

בחולין קיג. נאמר שהכשירה מותרת (אף בלא קליפה⁹). וכ"פ שו"ע ג

⁹ והכלל "אדמיקר לה בלע" היינו דוקא בחום של צלי, משא"כ במליחה (תוס').

ונחלקו הראשונים:

תוס', רא"ש ועוד : מדובר אפילו ב**נוגעים** זה בזה [ולכן צריך הדחה].

והקשה הרא"ש : כיון דנמלח הטהור ונוגע בטמא הרי נמלח גם הטמא ממלח שעל הטהור.
ותירץ : 1. מדובר דנמלח הטהור מכל הצדדים חוץ מבמה שנוגע בטמא. 2. אחר שנמלח הטהור נגע בטמא ובמה שהוא נוגע בטמא אינו נחשב כרותח להיות פולט דהבשר אינו יוצא מידי דמו עד שימלחנו יפה יפה (וכתירוץ זה פסק הטור והגר"א).

ר"ן, סה"ת : מדובר באין **נוגעים** זה בזה, אלא עומדים בסמוך כדי שפליטה של זה נוגעת בזה [ש"ך : ולכן נראה דאין צריך אפילו הדחה], אבל אם יגעו זה בזה המליח ימלח את התפל ויפלוט ויאסר.

שו"ע ג – פסק כתוס' ורא"ש (והביא בשם "יש מי שאוסר" את דעת ר"ן וסה"ת).

רמ"א – **בת"ח** פסק כתוס' ורא"ש להקל,
אך ב-קה"י הביא שיש אוסרין (ר"ן וסה"ת) ופסק שיש להקל במקום הפסד.

מהרש"ל, עט"ז פסקו כתוס' ורא"ש.

זמן שהיית הבשר במלח קודם הדחה אחרונה

רבינו יונה (רשב"א בשם רבותיו): בשר שנמלח **אסור להשהותו** במלחו לאחר פליטת כל צירו, לפי שיש על פניו טיחת דם שנפלט וכן המלח מלוכלך בדם הפליטה וחוזר הוא ובולע מחמת חוס המלח, ולפיכך **צריך ליהרר להדיח הבשר קודם גמר פליטת ציר.**

וכתב הרשב"א בשם רבינו יונה שזמן פליטת ציר בשר כ"ב שעות.

וכתב הר"ן דאפילו עמד במלחו יותר משיעור זה - בקליפה סגי, דדם משרק שריק ואינו מפעפע.

רא"ש: **מותר לכתחילה להשהותו** במלחו אפילו כמה ימים, לפי שהדם שעליו מעט הוא ובולע במלח ואינו יכול לצאת ממנו שאין המלח מפליטו ממנו אדרבה דרך המלח להפליט הדם ומושכו אחריו ונשאר בתוכו ואינו חוזר לבשר.

מהב"י משמע שמזהה שיטה זו של הרא"ש כמו שיטתו של הרא"ש (שהיא שיטת רש"י) במעשה דרש"י (סט/כ).

אך בדרכ"מ כתב דאע"ג דאנו מחמירין דלא כרש"י היינו כשהציר בעין אבל בלאו הכי לא דחשבין ליה לציר ולא לדם, אם כן גם כאן אין לחוש דאף אם חוזר ונבלע בו חשבין ליה לציר.

ובת"ח כתב דאע"ג דאנו מחמירין דלא כרש"י היינו משום דהתם אנו רואין שהמלח הוציא עוד הציר ומאחר שמונח בכלי שאינו מנוקב אסור, אבל הכא שהבשר מונח תמיד בכלי מנוקב לא חיישינן דהבשר יבלע מן המלח שעליו דאף אם יפליט דם מישרק שריק לכן שרי בדיעבד.¹⁰

הט"ז הוסיף טעם להיתר והוא כיון שהבשר הנמלח פולט ציר לעולם ואינו בולע מן הדם.

שו"ע ה:

"יש אומרים שבשר שנמלח אסור להשהותו במלחו לאחר פליטת כל צירו דהיינו שתיים עשרה שעות ... ויש מתירים... ולכתחלה יש לחוש לדברי האוסרים ובדיעבד מותר".

ערוה"ש הוסיף שהמנהג הפשוט הוא לבלי להשהות יותר משעה.

¹⁰ ש"ך: ואע"ג דאם נפל בשר שכבר פלט דמו וצירו אצל בשר שלא שהה עדיין שיעור מליחה אסור כמ"ש רמ"א ע"ו ופשוט הוא דהיינו אפילו בכלי מנוקב ולא אמרינן מישרק שריק, י"ל דשאני הכא דמה שיצא מן הבשר תוך שיעור מליחה שהוא רותח ודם ממש כבר יצא לחוץ הכלי שהוא מנוקב ומה שנשאר על גביו אינו אלא לחלוחית שיצא ממנו אחר ששהה שיעור מליחה דאינו אלא מוהל בעלמא לדעת הרבה פוסקים וכמו שנתבאר בסימן ס"ט א"כ נהי דמחמירין לחשוב דם מ"מ איכא למסמך בכהאי גוונא אטעמא דמישרק שריק וכן המלח שעליו הרבה פוסקים ס"ל שלאחר שפלט דמו אין לו שום כח וכמו שנתבאר שם הלכך סמכינן הכא אטעמא דמישרק שריק משא"כ לקמן.

נתינת בשר שלא נמלח כלל או שנמלח ופלט כל דמו עם בשר שנמלח קודם פליטתו דם

שו"ע ו:

יש אוסרים ליתן בשר שלא נמלח כלל או שנמלח ופלט כל דמו¹¹ עם בשר שנמלח קודם פליטתו דם - לפי שהבשר שלא נמלח או שנמלח ופלט כל דמו חוזר ובולע ממה שחבירו פולט.

כר"ן (שאינן המלח מפליט אלא דם המובלע באיברים עצמן אבל לא דם הבא ממקום אחר)

ויש מתירים (רק בבשר שלא נמלח) ע"י מליחה שימלחנו אח"כ כי אז יפליט כל דם שבלע.¹²

כר' יונה, סה"ת, רשב"א (כשם שמפליט דמה כך מפליט דם הנבלע [אך רק אם מפליט גם דמה])

ויש מתירים בכל זה [כלומר אפילו בסיפא דלית בה דם של עצמו].

גר"א: **כר"ת** (שאינן הדם נבלע בחתיכה אחרת כל שנמלח בכלי מנוקב דדם משרק שריק)
באר הגולה: **כרשב"א בשם מקצת רבותיו** (שמליחה מועילה אפילו רק לדם (פליטה) שבלע ממקום אחר) [ומותר דוקא ע"י הדחה ומליחה אח"כ]

ולכתחלה יש לחוש לדברי האוסרים.

רמ"א ו פסק כר' יונה, סה"ת, רשב"א.

"ואפילו בדיעבד נוהגין לאסרו אם נפל בשר שכבר פלט כל דמו וצירו אצל בשר שלא שהה עדיין שיעור מליחה.
וי"א שכל מעת לעת לאחר שנמלח פולט ציר ואם נגע תוך זמן זה לבשר שנמלח ולא שהה עדיין שיעור מליחה אינו נאסר וכן נוהגין אך במקום שאין הפסד מרובה יש לאסרו לאחר שתים עשרה שעות"

¹¹ ש"ך: והודח. ונראה דהיינו משום דכיון דהודח אחר שיעור מליחתו נסתמין נקבי הפליטה, אבל אם לא הודח אף שכבר פלט כל דמו מ"מ כיון דעדיין פולט ציר אינו בולע (א"נ מ"ש המחבר ופלט כל דמו ר"ל דמו וצירו).

¹² ש"ך: מיירי שהודח מתחלה, דאלי"כ תיפוק ליה דנמלח בלא הדחה קמייתא דאסור אפילו דיעבד מפני שהמלח מבליעו לדם בעין שעליו ואינו יוצא שוב לא ע"י מליחה ולא ע"י צליה וכדלעיל ס"ט/ב.

בשר שנפל לציר

אם לא נמלח כלל, ואפילו נמלח ולא שהה עדיין שיעור מליחה, ונפל לציר:

רמ"א ו:

אם לא נמלח כלל¹³, ואפילו נמלח ולא שהה עדיין שיעור מליחה, ונפל לציר – מותר ע"י הדחה שנית¹⁴ ומליחה שנית, כי ע"י שיפלוט דם דידיה יפלוט ג"כ מה שבלע, אם לא נכבש בתוכו יום שלם.

בדין זה יש להבחין ב-3 מקרים:

(1) אם הציר בכלי שאינו מנוקב:

אם לא נמלח כלל – מותר, דלא הוה מולח בכלי שאינו מנוקב, דהרי אין החתיכה מלוחה. אם נמלח ולא שהה עדיין שיעור מליחה – אז נאסר מיד, ואפילו מה שלמעלה מהציר (ולא תועיל הדחה ומליחה שנית), כפסק רמ"א ס"ח. (לעיל עמ' 34 בסיכום)

(2) אם הציר בכלי מנוקב שיש מקום לציר לזוב:

ש"ך: מותר ע"י הדחה ומליחה שנית, אך אם נכבש יום שלם אז יש חומרא בעלמא ונאסר ולא תועיל הדחה ומליחה שנית. (לדעת הש"ך המילים ברמ"א "אם לא נכבש בתוכו יום שלם" עוסקות במקרה של כלי מנוקב, ומן הדין אמנם לא שייך כבוש, אך בכל זאת יש חומרא בעלמא במקרה זה [ואמנם בכלי שאינו מנוקב נפסק בסימן ק"ה דבציר כבוש הוא כשיעור שירתח]).

ט"ז: מותר ע"י הדחה ומליחה שנית, ואין כלל את החומרא של כבוש (שהזכיר הש"ך). (דלדעתו יש להגיה את דברי הרמ"א כמובא לקמן)

(3) אם אין מקום לציר לזוב (כמו מולח בגיגית ע"ג עצים, דנחשב כמולח בכלי מנוקב, כיון שהבשר לא מונח על שולי הגיגית, ואפ"ה כיון שיש ציר הרבה הוה אין מקום לזוב):

ש"ך: אותו דין כמו מקרה 1, אלא שאם נמלח ולא שהה עדיין שיעור מליחה, אז מה שלמעלה מהציר לא נאסר.

ט"ז: מותר ע"י הדחה ומליחה שנית אם לא נכבש בתוכו שיעור כבישה, אבל אם שהה שיעור כבישה אסור ולא תועיל הדחה ומליחה שנית. (לדעת הט"ז המילים ברמ"א "אם לא נכבש בתוכו יום שלם" עוסקות במקרה של גיגית, אך יש להגיה ברמ"א כך: "אם לא נכבש בתוכו שיעור כבישה")

¹³ מדובר בין אם הודח קודם שנפל ואפילו אם לא הודח קודם שנפל (שרתיחת הציר יכולה להבליע את עצמה אבל אינה יכולה להבליע את הדם שעל הבשר) – ש"ך, ט"ז, ב"ח, רש"ל. **ודלא כהגהה אחת בשערי דורא** דבמקרה שלא הודח קודם שנפל דהבשר אסור כי הרי זה כנמלח ללא הדחה ראשונה.

¹⁴ במקרה השני (שנמלח ולא שהה עדיין שיעור מליחה ונפל לציר) מותר בדיעבד אם מלחו שנית ללא הדחה שנית כי כבר הודח קודם המליחה הראשונה (רמ"א).

בשר שנמלח ושהה שיעור מליחה ונפל לציר :

רמ"א ו :

אך אם שהה שיעור מליחה ונפל לציר יש אוסרין אותו (=רש"ל) אע"פ שלא כלה זמן פליטת צירו עדיין, ומכל מקום לצורך הפסד גדול יש להתיר גם בזה כל זמן פליטת צירו דהיינו תוך שתיים עשרה שעות¹⁵ ע"י שיחזור וידיחנו ויחזור וימלחנו... [מיהו אם מלחו בלא הדחה לאחר שנפל לציר שרי בדיעבד].

ש"ך : כל זה כשלא הודח אחר המליחה קודם שנפל לציר, אבל הודח - כבר נסתמים נקבי הפליטה ובולע¹⁶ ולא מהני אח"כ הדחה ומליחה שנית אליבא דכו"ע.

אם נפל לחתיכה שלא שהתה שיעור מליחה - מה הדין?

ט"ז הבין שהרמ"א סובר שגם במקרה זה צריך הדחה ומליחה שנית, אלא שבנפל לציר החמיר שמוותר רק לצורך הפסד גדול כי בנפל לציר יש לומר דבלע טובא.

ש"ך הבין שהרמ"א מתיר אף ללא הדחה ומליחה שנית (ואפילו ללא הפסד גדול), וטעם החילוק הוא שלדעת הרמ"א בחתיכות אמרינן דאינו בולע כלל (כיון דטרוד לפלוט ציר לא בלע כלל) ולכן לא נאסר, ואילו בציר אמרינן דבולע ופולט (דלא שייך טרוד כיון שנפל לציר ממש), ולכן צריך הדחה ומליחה שנית תוך י"ב שעות ובהפסד מרובה דוקא. [כך מבואר בפמ"ג משי"ז ס"ק טז, אך ראה בש"ך ובפמ"ד ש"ד סוף ס"ק לו שמתבאר באופן נוסף, והיינו דאף בנפל לציר לדעת הרמ"א לא בולע וע"ש]

(וראה כך לעיל בעמ' 40 בביאור מחלוקתם בשיטת הרמ"א)

רמ"א ו : והא דאסרינן אותו כשנפל לציר היינו דוקא מה שבתוך הציר אבל מה שלמעלה מן הציר שרי.¹⁷ מיהו מה שבתוך הציר נאסר מיד.¹⁸

רמ"א : (1) בשר שנגע בחתיכה שנמלחה בכלי שאינו מנוקב ונאסרה - דינה כאילו נגעה בציר ; (2) ספק ציר ספק מים מותר דציר דרבנן וספיקא להקל (=דדם שמלחו אינו אלא מדרבנן) ; (3) ציר מעורב עם מים אפילו היו המים מועטים לא חשיבי עוד רותח ואינה אוסרת ; (4) דם בעין שנפל על בשר שהוא תוך שיעור מליחתו והוא חשוב כרותח - נאסר הבשר, דלגבי דם בעין לא אמרינן אידי דטריד לפלוט לא בלע ולא כבולעו כך פולטו.

¹⁵ אך לאחר י"ב שעות אף בהפסד מרובה אוסר, דאיכא תרתי פלוגתא דרבוותא לאסור : דעת הרשב"א שאין פולט לאחר י"ב שעות, ודעת רש"ל דאין אומרים כבולעו כך פולטו בציר דידיה (לדעתו לא אומרים אידי דיפלוט ציר דידיה יפלוט דם דאחריני). [והגר"א כתב דבציר החמיר משום דאגב הציר נסרך הדם ביותר]

¹⁶ אך בט"ז הביא שנחלקו הראשונים : ר' יונה סובר שהדחה (לאחר שהפסיק לפלוט דם) סותמת את נקבי הפליטה (כמו במצב שהבשר כבר גמר לפלוט את דמו וצירו), אך רשב"א חולק.

¹⁷ ודלא כבאר היטב שכתב בטעות שהכל אסור, אלא מה שלמעלה מהציר מותר, ואפילו אם מה שבתוך הציר שמן אינו אוסר שלמעלה מהציר אלא רק כדי קליפה, דקימ"ל דאין הנאסר יכול לאסור אלא במקום שהאיסור יכול לילך לשם מצד טבעו (פת"ש).

¹⁸ ודלא כרש"ל שסמך על הרא"ש וסובר שאם נפל לציר ולא נכבש כשיעור כבישה דציר אינו נאסר אלא כדי קליפה, ורק לאחר שיעור כבישה נאסר הכל - כיון דהרא"ש לשיטתו דמליחה אינה אוסרת אלא כדי קליפה, אך לשיטתנו דמליחה אוסרת עד ס' אז מיד נאסר הכל.